

Theatergroep De Kale

in samenwerking met
Rijksuniversiteit Groningen

Het Land van Belofte, een theatervoorstelling

Middeleeuwse fantasieën over het Midden-Oosten

Het Land van Belofte voert je de groteske verhaalwereld binnen van middeleeuwse pelgrims naar het Heilig Land. Geen bestemming sprak toen zo tot de verbeelding als Palestina en het Midden-Oosten als geheel. Bedevaartgangers kwamen thuis met de wonderlijkste verhalen. In deze historisch geïnspireerde voorstelling word je uitgedaagd om in de huid te kruipen van een tafelend gezelschap dat zo'n vijfhonderd jaar geleden op die verhalen werd vergast. Je hoort en ziet wat het publiek toen mogelijk hoorde en zag – mogelijk, want precies weten we dat niet. Maar daardoor voelen de makers zich juist uitgedaagd. Ze willen je deelgenoot maken van de fantasie, de verbazing en de humor die spreken uit het middeleeuwse toneelstuk waarop de voorstelling gebaseerd is. Daarbij worden bijzondere middelen ingezet. Zo dragen de personages extravagante kostuums en gebruiken ze rekwisieten die qua vorm en formaat spelen met de werkelijkheid – net als de verhalen die ze opdissen, waardoor ze je nog meer zullen verbazen, verwonderen en vermaken. En dit terwijl je eet. Want net als in de middeleeuwen wordt deze voorstelling gespeeld tijdens een maaltijd, op een historische locatie, waarbij de personages zich tussen de gasten begeven.

De plot

In **Het Land van Belofte** nodigen drie personages, Schipper, Pelgrim en Post, het publiek uit om met hen mee te gaan naar wat zij het Land van Belofte noemen, het Heilig Land, met Jeruzalem als hoofdbestemming. De eerste vaart erheen, de tweede loopt erheen en de derde rijdt erheen – te paard welteverstaan. Alle drie prijzen ze zichzelf aan als de ideale gids of reisleader en proberen ze indruk te maken met sterke verhalen over hun eerdere reizen naar het Midden-Oosten. Die gaan over ontmoetingen met heiligen en monsters en over bezoeken aan bestaande of verzonnen locaties. Twee van hen beweren zelfs tot aan de poorten van de hemel en de hel te zijn gekomen. Het oorspronkelijke publiek was met die verhalen vertrouwd. Dat bestond namelijk uit leden van een Jeruzalembroederschap, een exclusieve club van pelgrims naar het Heilig Land. Die konden weten wat waar en niet waar was aan de avonturen die hen worden voorgeschoteld – ze waren er immers zelf geweest.

Na elkaar vertellen Schipper, Pelgrim en Post hun onwaarschijnlijke belevenissen, waarbij ze elkaar steeds onderbreken en voor leugenaar uitmaken, wat voor de nodige hilariteit zorgt. De toon en de sfeer worden aanzienlijk serieuzer wanneer ze komen te spreken over het geschenk dat ze van hun laatste reis hebben meegenomen en dat ze aan het gezelschap willen overhandigen. Het is een wonderbaarlijk object, dat elk weer op een andere manier verhullend omschrijft, waardoor de spanning stijgt. Uiteindelijk laten ze het zien – ongetwijfeld tot sensatie van het publiek. Het blijkt te gaan om een waarheidsgetrouw portret van Christus, een *vera icon*.

Het tafelspel

Het Land van Belofte is gebaseerd op een tafelspel, een middeleeuws theatergenre bestemd voor opvoering tijdens maaltijden. Wat de personages daarin zeggen en doen heeft altijd betrekking op de aanleiding voor de maaltijd en op de gasten, in het bijzonder op de persoon of personen voor wie de feestdis is aangericht. Die vervullen zelf ook een rol in het spektakel dat zich voor hun ogen voltrekt. De personages spreken hen aan op hun kennis, ervaringen en gevoelens, vooral met betrekking tot het geschenk dat ze aan het eind van de voorstelling uit handen van de personages ontvangen. Het tafelspel in kwestie behoort tot een collectie van ruim honderd middeleeuwse toneelstukken (in handschrift) die wordt bewaard in het Noord-Hollands Archief in Haarlem. De collectie is nog altijd eigendom van de voormalige Haarlemse rederijderskamer *Trou Moet Blijcken*, die tot op de dag van vandaag bestaat als herensociëteit. Leden van *Trou* voerden het stuk ergens in de eerste helft van de zestiende eeuw op tijdens een maaltijd van de Haarlemse Jeruzalembroederschap.

De makers

Het Land van Belofte wordt gespeeld door Theatergroep De Kale, het gezelschap dat in de afgelopen decennia door een heldere, eigenzinnige speelstijl en een fantasievolle enscenering verschillende historische, vooral zeventiende-eeuwse, Nederlandse toneelstukken tot leven heeft gebracht. Voor deze gelegenheid werkt De Kale samen met Bart Ramakers, hoogleraar oudere Nederlandse letterkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen, die optreedt als gastdramaturg. De productie maakt onderdeel uit van een ‘performance-as-research’-traject, waarbij het creatieve proces, vanaf de eerste repetitie tot en met de laatste voorstelling, nauwlettend wordt gevolgd. Doel is de kansen en dilemma’s – artistiek en cultureel – in kaart te brengen die verbonden zijn aan het ensceneren van historische toneelstukken, in het bijzonder op locaties waar ze in het verleden gespeeld werden (of gespeeld kunnen zijn). We zijn verder benieuwd naar hoe de toeschouwers de voorstelling ervaren en erop reageren. Welke waarde of betekenis heeft die voor hen of kan die voor hen hebben? We hopen zelfs iets te weten te komen over de keuzes waarvoor theatermakers zich in het verleden bij de opvoering van het stuk gesteld zagen en over de ervaringen en reacties van het publiek toen.

Voorstellingen

Het Land van Belofte zal op 14 en 15 september 2022 worden gespeeld tijdens twee maaltijden in de historische Gravenzaal van het Stadhuis van Haarlem. De voorstelling op 14 september is exclusief voor leden van de Sociëteit Trouw Moet Blycken. De voorstelling op 15 september vindt plaats in het kader van het Coornhert 500-jaar, de viering van de vijfhonderdste geboortedag van de Haarlemse humanist D.V. Coornhert. Later in september volgen voorstellingen in Leersum, Dordrecht en Leuven.

Voorlopige speellijst:

14 september 2022	Haarlem – Gravenzaal (besloten)
15 september 2022	Haarlem – Gravenzaal
17 september 2022	Groningen - Letterenfestival
21 september 2022	Leersum – Parc Broekhuizen
23 september 2022	Dordrecht – Maartensgat
24 september 2022	Dordrecht - Maartensgat
29 september 2022	Leuven – Faculty Club (besloten)
30 september 2022	Leuven – Infirmierie zaal (besloten)

Spelers: Vastert van Aardenne, Marieke de Kruijf, Ian Bok

Dramaturgie en inleiding: Bart Ramakers

Vormgeving: Vita Coenen en David Fikkert

Productie: Stichting De Kale in samenwerking met Rijksuniversiteit Groningen

Amsterdam, juli 2022